

До спеціалізованої вченої ради ДФ 41.136.003

Міжнародного гуманітарного університету

(65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 33)

ЗВЕРНЕННЯ

**щодо дисертації Головач Ганни Олегівни на тему: «Валідність та дія
м'якого права», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 – Право**

М'яке право є цілком закономірним та позитивним явищем яке відображає окремі аспекти та результати розвитку сучасних суспільних відносин. Норми м'якого права не містять твердих зобов'язань та закріплюються в актах рекомендаційного характеру, багатосторонніх, двосторонніх та односторонніх документах держав. Зацікавленість науковою спільнотою м'яким правом відображає зростаючу обізнаність про глобалізацію та проблематику фактичного функціонування традиційного твердого права. Концепція м'якого права заперечує державоцентричну вертикаль та ієрархічну модель правотворення, передбачаючи множинність та складність м'яко-правових режимів.

Зазначені положення, вказують на затребуваність та перспективність загальнотеоретичних досліджень м'якого права у сучасній юриспруденції. Відтак, обрана Г. О. Головач тема дисертації у повній мірі відповідає вимогам актуальності.

Дисертація вдало структурована, мета та завдання дослідження, підходи, методи та принципи, цілком відповідають визначеній темі й дозволяють розкрити природу валідності та дії актів м'якого права та їх ролі в процесах впорядкування відносин у сучасному суспільстві.

Нормативно-правовою основою дисертації є Конституція України, законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти України, законодавство зарубіжних країн, міжнародні правові акти, міжнародні договори. Емпіричну

базу дослідження становлять статистичні дані, матеріали преси та інтернет-ресурсів.

Вдалим, з наукової точки зору, було виокремлення авторкою спеціальних ознак м'якого права, завдяки яким м'яке право постає особливою формою права, що розташовується у просторі перетину офіційного та неофіційного права, а саме: соціально значущі приписи засновані на належності в противагу дескрипціям, мають особливе середовище, творцем м'якого права виступає компетентний суб'єкт, орієнтовані на врегулювання узгоджених відносин визначеними способами, забезпечені організованими засобами контролю та/або стимулами до виконання, завжди недержавні інструменти забезпечення виконання, не суперечить чинному твердому праву, слугують орієнтиром для утворення норм твердого права.

Але, як і будь-яке оригінальне наукове дослідження, дисертація Г. О. Головач має окремі дискусійні положення. Зокрема, в роботі аналізуються сучасні підходи до розуміння права, які характеризуються плюралістичним поглядом щодо його форм. В цілому не заперечуючи проти обраного авторкою підходу до проведення аналізу зазначених понять, хотілось би зазначити на не зовсім вдале використання оціночних категорій, зокрема: «шкала нормативності». На нашу думку, така категорія та доцільність її виділення, потребує окремого, самостійного обґрунтування.

Зазначене зауваження не знижує значущість здійсненого Г. О. Головач дослідження, а є рекомендацією для подальших наукових розвідок у площині визначення чинності та розроблення ефективних механізмів дії м'якого права.

Дисертація на тему: «**Валідність та дія м'якого права**» відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), п.п. 9-12 Тимчасового порядку присудження

ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами), а його авторка – Головач Ганна Олегівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Доктор юридичних наук, професор,
головний науковий консультант
Інституту законодавства
Верховної Ради України

Н.В. КАМІНСЬКА

Ганна Ульяновна Камінська